

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

Seduta tat-23 ta' Awwissu, 2010

Numru 164/2009

Il-Pulizija

v.

**Ronald M. Galea, John Magro,
Michael Magro, Victor Curmi u
Christian Magro**

Il-Qorti:

i. Rat l-imputazzjonijiet migjuba mill-Pulizija Ezekuttiva kontra Ronald M. Galea (bin Joseph u Antonia nee Bonello, imwieled fil-25 ta' Lulju 1943, detentur tal-karta ta' l-identita` nru 504743M), John Magro (bin Emanuel u Lilian nee Cauchi, imwieled fl-20 ta' Awwissu 1955, I.D. 50955G), Michael Magro (bin Emanuel u Lilian nee Cauchi, imwieled fit-18 ta' Settembru 1956, I.D. 52156G), Victor Curmi (bin Carmel u Rose nee Galea, imwieled fit-8 ta' Gunju 1971, I.D. 14771G) u Christian Magro (bin John u Lynn (Carmela) nee Camilleri, imwieled fit-22 ta' Gunju

1979, I.D. 332979M) akkuzati talli, Ronald Galea, John Magro u Michael Magro bhala diretturi ta' Magro Brothers (Foods) Limited, Victor Curmi bhala *Production Manager* u Christian Magro bhala *Operations Manager*.

1. nhar il-5 ta' Gunju 2007 matul il-gurnata u fil-granet ta' qabel naqsu milli jharsu s-sahha u s-sigurta` ta' l-impjegati, kif ukoll tal-persuni kollha li setghu jigu affetwati bix-xoghol li kien qed isir u dan billi naqsu milli jiehd u l-passi neccessarji kollha sabiex jigi evitat dannu fiziku, korriment jew mewt fuq il-post tax-xoghol u naqsu milli jiehd u l-mizuri neccessarji kollha sabiex ir-riskji jigu ridotti kemm huwa ragjonevolment prattiku fejn wegga' w sofra feriti gravi impjegat u cioe` Kevin Theuma, u dan skond l-Artikolu 6(1)(2)(3) tal-Att 27/2000, Kap. 424;

2. talli bhala persuni li jhaddmu fl-istess lok, hin u cirkostanzi naqsu li jiehd u l-mizuri mehtiega biex jizguraw li l-apparat tax-xoghol ghad-disposizzjoni tal-haddiema fl-intrapriza hu jew l-istabbiliment innifsu ikunu adatti ghax-xoghol li jkun ser iwettaq jew adatti kif imiss ghall-iskop u jkunu ser jintuzaw mill-haddiema minghajr perikolu ghas-sigurta` taghhom; naqsu wkoll fl-ghazla tal-apparat tax-xoghol li ppropnew li jintuza, naqsu li jaghtu kaz tal-kundizzjonijiet, karatteristici specifici tax-xoghol, kif ukoll tal-perikoli li jezistu fl-intrapriza u/jew stabbiliment b`mod specjali fil-post tax-xoghol, naqsu milli jaghtu kaz ghas-sigurta` u s-sahha tal-haddiema u/jew kull perikolu addizzjonali li jirrizulta mill-uzu tal-apparat in kwistjoni; u fejn ma jkunx possibbli li jigi hekk zgurat li l-apparat tax-xoghol jista' jintuza minghajr riskju ghas-sahha u s-sigurta` tal-haddiema, naqsu milli jiehd u l-mizuri mehtiega biex jimminimizzaw daww ir-riskji, u dan skond ir-regolament 3(1)(a)(b)(2) tal-A.L. 282/04;

3. talli bhala persuni li jhaddmu, fl-istess lok, hin u cirkostanzi naqsu li jakkwistaw u/jew juzaw jew jippermettu li jintuza apparat tax-xoghol li jkun diga` gie provdut lill-haddiema fl-intrapriza u/jew stabbiliment sat-30 ta' April 2004, li ma kienx jaqbel mal-bzonnijiet minimi u dan skond ir-regolament 4(1)(b) tal-A.L. 282/04;

4. talli bhala persuni li jhaddmu, fl-istess lok, hin u cirkostanzi naqsu li jiehd u l-mizuri mehtiega biex jizguraw li l-haddiema jkollhom a disposizzjoni taghhom

informazzjoni adegwata u meta jkun mehtieg struzzjonijiet bil-miktub dwar l-apparat tax-xoghol li jintuza f'xogholhom; din l-informazzjoni u struzzjonijiet bil-miktub kellhom mill-anqas ikun fihom informazzjoni adegwata dwar is-sahha u s-sigurta`, il-kundizzjonijiet tal-uzu tal-apparat tax-xoghol, sitwazzjonijiet mhux normali prevedibbli u l-konkluzzjonijiet li tasal ghalhom mill-esperjenza, meta jkun adatt bl-uzu tal-apparat tax-xoghol; il-haddiema kellhom ikunu mgħarrfa li jiffaccjaw bl-apparat tax-xoghol li jinsab fl-inhawi jew fuq is-sit tax-xoghol u b'kull bidla li tista' tolqothom, sakemm dan ikun jolqot l-apparat tax-xoghol li jingieb fl-inhawi jew fuq is-sit tax-xoghol, fil-vicinanze tagħhom, anke jekk huma ma juzawx dan l-apparat direttament; l-informazzjoni u l-istruzzjonijiet bil-miktub kellhom ikunu jiftehmu sew mill-haddiema involuti, u dan skond ir-regolament 8(1)(2)(a)(b)(c)(3)(4) tal-A.L. 282/04;

5. talli bhala persuni li jhaddmu, fl-istess lok, hin u cirkostanzi, naqsu li jieħdu l-mizuri mehtiega biex jizguraw li daww il-haddiema li jingħataw l-inkarigu li juzaw apparat tax-xoghol jingħataw taħrig adegwat inkluz taħrig dwar kull riskju li dak l-uzu jista' jkun jinvolvi, u dan skond ir-regolament 9(a)(b) tal-A.L. 282/04;

6. talli fl-istess zminijiet, lok u cirkostanzi bhala persuni li jhaddmu naqsu milli jizguraw is-sahha u s-sigurta` tal-haddiema f'kull zmien u f'kull aspett li għandu x'jaqsam max-xoghol, naqsu milli jagħmlu arrangamenti xierqa għall-ippjanar effettiv, organizzazzjoni, kontroll, monitoragg u rivista ta' mizuri preventivi u protettivi, waqt li jikkunsidraw in-natura u d-daqs tal-impriza u jieħdu l-mizuri neccessarji għas-salvagwardja tas-sahha u s-sigurta` fuq il-post tax-xoghol, u għal dan il-ghan jipprevjenu riskji fuq il-post tax-xoghol u jipprovdu informazzjoni u taħrig kif mehtieg, u dan skond ir-regolament 4(1)(2)(3) tal-A.L. 36/03;

7. talli fl-istess zminijiet, lok u cirkostanzi bhala persuni li jhaddmu naqsu milli wara li jikkunsidraw in-natura tal-attivitajiet tal-impriza u/jew tal-istabbiliment, jidentifikaw il-perikoli fuq il-post tax-xoghol u jevitaw ir-riskji għas-sahha u sigurta`, li jevalwaw daww ir-riskji għas-sahha u s-sigurta` tal-haddiema li ma jistghux jigu evitati, u naqsu milli jikkontrollawhom mill-bidu, u li

jaddattaw ix-xoghol għall-individwu speċjalment fejn jidhol id-disinn tal-postijiet tax-xoghol, l-ghazla u t-tagħmir tax-xoghol, u l-ghazla tal-metodi tax-xoghol u tal-produzzjoni, bil-hsieb partikolarment li jitnaqqas ix-xoghol monotonu u xoghol b'rata determinata minn qabel, u li jitnaqqas l-effett tagħhom fuq is-sahha, u dan skond ir-regolament 5(1)(i)(ii)(iii) tal-A.L. 36/03

8. talli fl-istess lok, hin u cirkostanzi bhala persuni li jhaddmu naqsu li jagħmlu jew li jizguraw li jsir evalwazzjoni xierqa, sufficjenti u sistematika tal-perikoli għas-sahha u s-sigurta` kollha li jistghu jkunu prezenti fuq il-post tax-xoghol u r-riskji li jirrizultaw li jikkoncernaw l-aspetti kollha tal-attivita` tax-xoghol; dawn l-evalwazzjonijiet kellhom jikkunsidraw ir-riskji għas-sahha u s-sigurta` tal-haddiema u tal-persuni li jahdmu għal rashom li għalihom ikunu esposti waqt ix-xoghol, inkluz dak li jzuru l-post tax-xoghol, liema riskji jirrizultaw mix-xoghol imwettaq jew in konnessjoni miegħu, jew mit-tmexxija tal-impriza, u dan skond ir-regolament 10(1) tal-A.L. 36/03;

ii. Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Għawdex) tal-5 ta' Mejju 2009 li permezz tagħha dik il-qorti sabet lill-akkuzati hatja skond l-imputazzjonijiet dedotti kontra tagħhom, u kkundannat lil Ronald M. Galea, lil John Magro u lil Michael Magro multa ta' elfejn u hames mitt euro (€2,500) kull wiehed, u lil Victor Curmi u lill-Christian Magro multa ta' elf euro (€1,000) kull wiehed;

iii. Rat ir-rikors ta' l-appell ta' l-imsemmija Ronald M. Galea, John Magro, Michael Magro, Victor Curmi u Christian Magro, minnhom prezentat fil-21 ta' Mejju 2009 li permezz tiegħu huma talbu r-revoka tal-imsemmija sentenza;

iv. Rat l-atti kollha tal-kawza; semgħet il-provi u lid-difensuri tal-partijiet fid-diversi udjenzi; ikkunsidrat:

v. Il-fatti ta' din il-kawza huma, brevement, is-segwent. Impjegat tal-kumpanija Magro Brothers (Foods) Limited – certu Kevin Theuma – kien gie inkarigat biex imur jahdem fuq magna partikolari, magħrufa bhala *z-mixer*, li thawwad

I-ingredjenti biex issir tip ta' pasta (*paste*). Wara li tkun thawwdet din il-pasta, ir-recipient, li fih ikun hemm speci ta' *rotating blades*, jitqieghed vertikament u, wara li tinghafas buttuna partikolari, il-*blades* jibdew iduru bil-kontra (*reverse rotation*) biex il-kontenut tar-recipient jitbattal f'kontenituri tal-*plastic* ghalbiex jigi processat ulterjorment. Wara li tintefa l-magna, min ikun qed jahdem fuqha jiehu hsieb li jara li dak li jkun fadal fir-recipient jigi *scraped* ghal gewwa l-imsemmija kontenituri tal-*plastic*. Kien jigri, izda – u dan ma jirrizultax li kien “difett” fil-magna imma r-rizultat ta' kif kienet, u kif ghada, tahdem din il-magna – li meta l-magna tintefa biex ir-recipient ikun jista' jigi *scraped*, il-*blades* jibqghu jduru ghal ftit sekondi. Gara li Theuma ma halliex il-*blades* jieqfu kompletament b'mod li meta mar biex jaghmel l-*iscraping* wahda mill-*blades* hakmitlu subghajh u korra.

vi. L-appellanti ghandhom tliet aggravji. L-ewwel aggravju – l-aggravju principali – huwa, bazikament, illi huma, bhala dirigenti tal-kumpanija in kwistjoni, ghamlu dak kollu necessarju u mehtieg skond il-ligi biex jizguraw is-sahha u s-sigurta` tal-impjegati taghhom. It-tieni aggravju hu fis-sens li fir-rigward ta' Christian Magro (i) ma ingabietx il-prova li huwa fil-fatt *operations manager* ta' Magro Brothers (Foods) Limited, (ii) anqas ma ingabet il-prova li dan Christian Magro u Victor Curmi huma *employers* ossia “min ihaddem” ghall-finijiet tal-Artikolu 2 tal-Kap. 424, u (iii) li ma ngabix prova li Theuma kien jahdem ma' Magro Brothers (Foods) Limited. It-tielet aggravju – pjuttost nebuluz – hu li diversi akkuzi ghandhom jitqiesu assorbiti f'akkuzi ohra.

vii. Din il-Qorti tibda billi tiddisponi mit-tieni aggravju. L-appellanti donnhom insew li quddiem il-Qorti Inferjuri kien l-istess Victor Curmi li ezibixxa d-dokument VC2 a fol. 52. Dan id-dokument, intestat “Magro Brother (Foods) Limited – Competency Training Details”, u li jgib id-data tal-15 ta' Settembru 2006, jindika lil Christian Magro bhala *operations manager* u lill-istess Curmi bhala *production manager*. Fuq l-istess dokument hemm, imbaghad, l-ismijiet ta' dawk l-impjegati tad-ditta in kwistjoni li kienu irceview tahrig minghand l-istess Magro u Curmi “on the

production of Ketchup Coex and Glass”. Fosthom hemm l-isem, u il-firma, ta' Kevin Theuma. Prova aktar elokwenti minn din, difficili wiehed isib. Inoltre, bhala *operations manager* u *production manager* Christian Magro u Victor Curmi kienu jinkwardaw prefettament fil-paragrafu (b) tad-definizzjoni ta' “min ihaddem” fl-Artikolu 2 tal-Kap. 424, paragrafu li jipprovdi hekk: “ghal dak li jirrigwarda l-organizzazzjonijiet l-ohra kollha, inkluzi dawk volontarji, jew ghal dak li jirrigwarda xi forma ohra ta' impieg taht kuntratt ta' servizz, tinkludi kull wahda mill-persuni li tidderiegi fuq kulhadd jew li tiehu hsieb it-tregija ta' kuljum.”

viii. Kwantu ghall-ewwel aggravju, din il-Qorti, mill-kumpless tal-provi, hi sodisfatta li s-socjeta` jew kumpanija in kwistjoni naqset milli tipprovdi adegwatament ghas-sahha u s-sugurta` tal-impjegati taghha u dan principalment minhabba tliet ragunijiet. Theuma kien jahdem fuq din il-magna – *iz-z-mixer* – saltwarjament. Infatti mid-deposizzjoni tieghu quddiem din il-Qorti jirrizulta li dan aktar kien ircieva, ghall-ftit okkazjonijiet li kien ihaddem din il-magna, tharig informali minghand impjegati ohra bhalu, milli tharig formali min xi hadd spezializzat kif suppost. L-incident *de quo* gara fil-5 ta' Gunju 2007, mentri l-ahhar tharig formali li Theuma (u zewg impjegati ohra) inghata proprju minn Victor Curmi kien fit-12 ta' April 2006 (ara d-dokument RA1 ezibit quddiem din il-Qorti waqt li kien qed jiddeponi ghat-tieni darba Kevin Theuma fit-23 ta' Ottubru 2009). Ghal persuna li, kif inghad, kienet thaddem din il-magna saltwarjament, dan certament ma kienx bizzejjed. Apparti dan, jirrizulta li biex jitbattal ir-recipient imsemmi, Theuma qatt ma gie provdut b'xi paletti, izda kien jaghmel dan b-idejh – b'mod, allura, li idu kienet neccessarjament tigi vicin tal-*blades* – li suppost ikunu weqfin izda li, kif diga` nghad, kienu jibqghu jduru ghal ftit wara li l-magna tintefa. L-unika forma ta' twissija li kien hemm fil-kamra fejn kienet tinsab *iz-z-mixer* biex dak li jkun joqghod attent qabel ma ma jibda l-process tal-*iscraping* kienet bicca karta, bhal dik li tidher a fol. 40, li kienet inserita f' *folder* tal-*plastic* u mwahhla mal-hajt (ara d-deposizzjoni ta' John Magro tal-24 ta' Ottubru 2009). Apparti li l-avviz kien biss bl-Ingiliz –

“Do not put hand in ‘Z’ mixer while it is in motion. Wait for it to stop completely before scraping off the residues from the mix” – ma kien hemm ebda *safety signage* fis-sens ta' twissija b'mod grafiku, kif suppost ikun hemm. It-twissija mehtiega biex wiehed joqghod kontinwament attent kienet, ghalhekk, karenti. Mid-deposizzjoni tax-xhud tal-prosekuzzjoni Charles Micallef, jirrizulta li l-kumpanija ma kienet ghamlet ebda *risk assessment* specifikatament fir-rigward tal-process li ghalih kien jintuza *z-z-mixer*. Fl-ahharnett il-magna kienet – u ghada – minghajr xi forma ta' *guard* li zzomm lil dak li jkun milli jressaq idejh lejn *rotating blades* meta r-recipient ikun f'posizzjoni vertikali biex il-pasta titbattal fil-kontenituri tal-*plastic*. Din l-ahhar cirkostanza wahdeha, pero`, ma jidhirx li hija bizzzejjed biex twassal ghal responsabbilita` kriminali, tant li l-Occupational Health and Safety Authority jidher li llum, wara li ttiehdu mizuri ohra ta' sigurta`, u wara li l-istess *z-mixer* sarulu modifiki ghalbiex ikun anqas perikoluz (dawn il-modifiki, pero`, jeffettwaw il-process ta' meta l-magna tkun qieghedha taghmel it-tahlita u mhux meta r-recipient ikun tqieghed fil-posizzjoni vertikali biex jitbattal) awtorizzat li l-magna tkompli tithaddem. Pero` dejjem jibqghu ic-cirkostanzi l-ohra li, flimkien ma din l-ahhar wahda, iwasslu ghal nuqqas ta' tharis tas-sahha u s-sigurta` tal-impjegati fiz-zmien inkriminat. Ghalhekk l-ewwel aggravju qed jigi respint.

ix. Kwantu ghat-tielet aggravju, dan *lascia il tempo che trova*. Fis-sentenza taghha l-ewwel qorti ma kellhiex ghalfejn toqghod tidhol fi kwistjonijiet ta' assorbiment ta' imputazzjonijiet wahda fl-ohra, ghax il-piena moghtija tinkwadra perfettament fil-parametri tal-Artikolu 38(1)(3) tal-Kap. 424 riferibbilment ghall-ewwel imputazzjoni biss.

x. Ghall-motivi premissi, tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----